

Aan de Voorzitter van de
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Binnenhof 4
Den Haag

**Directie West en Midden
Europa**

Bezuidenhoutseweg 67
2594 AC Den Haag
Postbus 20061
Nederland
www.minbuza.nl

Contactpersoon

Nabil Taouati

T 070-3484080

F 070-3486233

nabil.taouati@minbuza.nl

Onze Referentie

DWM-165/11

Uw Referentie

2011Z01505

Bijlage(n)

2

Datum¹⁵ maart 2011

Betreft Beantwoording vragen van de leden Kortenoeven en Wilders (beiden PVV)
over de godsdienstvrijheid in Turkije.

Graag bied ik u hierbij de antwoorden aan op de schriftelijke vragen gesteld door de leden Kortenoeven en Wilders over de godsdienstvrijheid in Turkije. Deze vragen werden ingezonden op 27 januari 2011 met kenmerk 2011Z01505.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

Dr. U. Rosenthal

Antwoorden van de heer Rosenthal, Minister van Buitenlandse Zaken, op vragen van de leden Kortenoeven en Wilders (beiden PVV) over de godsdienstvrijheid in Turkije. (Ingezonden 27 januari 2011)

Vraag 1

Bent u bekend met het rapport 'TURKEY: Education should facilitate, not undermine, freedom of religion'? 1)

Directie West en Midden
Europa

Antwoord op vraag 1

Ja.

Onze Referentie
DWM-165/11

Vraag 2

Hoe beoordeelt u de beschuldigingen die in dit rapport worden geuit, namelijk:

- a. dat de Turkse overheid via het onderwijssysteem de soennitische variant van de islam opdringt aan ongelovigen en aan de leden van religieuze minderheden, waaronder Bahai, Jehova Getuigen en Yezidi's, door het gedwongen laten volgen van soennitische godsdienstlessen;
- b. dat in het Turkse onderwijs lesboeken worden gebruikt waarin [christelijke] zendingsactiviteiten worden omschreven als onverenigbaar met de vrijheid van gedachten en met de vrijheid van meningsuiting, als middel om politieke, culturele en economische macht te verkrijgen, en als een bedreiging van de nationale eenheid en de integriteit van de Turkse staat en de Turkse natie?

Antwoord op vraag 2

Het Kabinet is van mening dat godsdienstvrijheid een grondrecht is – ook in Turkije. De Turkse regering dient daarom borg te staan voor de rechten van alle minderheden, waaronder ook religieuze groeperingen. Van kandidaat-lidstaat Turkije mag verwacht worden dat de grondrechten van burgers – zoals godsdienstvrijheid – in het openbaar onderwijs aan de orde komen. De Turkse regering is via multilaterale kanalen (EU en Raad van Europa) en bilaterale contacten herhaaldelijk op de hoogte gesteld van de Nederlandse zienswijze.

Vraag 3

Kunnen religieuze minderheden gebedshuizen (kerken, synagogen, cemhuizen) oprichten? Hoe is het in dat verband gesteld met de implementatie van de in 2008 van kracht geworden nieuwe Wet op de Stichtingen?

Antwoord op vraag 3

Oprichting van religieuze stichtingen stuit in Turkije nog op te veel wettelijke beperkingen, die – om historische redenen – zijn terug te voeren op de officiële erkenning door de Turkse staat van slechts een beperkt aantal religies (waaronder Islam, Griekse Orthodoxie, Jodendom, Armeens-orthodoxe Kerk). Het kabinet heeft u in december vorig jaar, naar aanleiding van de voortgangsrapportage van de Europese Commissie, gemeld dat er in Turkije sprake is van een positieve voortgang in de implementatie van de Wet op de Stichtingen. Het komt nu echter aan op resultaten, onder meer op het gebied van de eigendomsrechten van niet-moslimgemeenschappen.

Vraag 4

Bent u bereid deze vragen nog voor het begin van uw aangekondigde bezoek aan Turkije te beantwoorden?

Vraag 5

Wilt u tijdens uw bezoek aan Turkije ook doorgeven dat Turkije nooit en te nimmer lid kan worden van de Europese Unie omdat we geen behoefte hebben aan een islamitisch paard van Troje?

Antwoord op vragen 4 en 5

Tijdens mijn bezoek aan Turkije op 2 februari jl. heb ik het belang van respect voor minderheden en godsdienstvrijheid nadrukkelijk aan de orde gesteld. Zolang niet aan alle toetredingscriteria, waarvan genoemde onderwerpen integraal onderdeel uitmaken, is voldaan, kan Turkije geen lid van de EU worden. Dit standpunt is ook in mijn contacten met de Turkse regering aan de orde geweest.

**Directie West en Midden
Europa**

Onze Referentie
DWM-165/11

1) Forum 18 (via UNHCR), 5 januari 2011